

TOIMINTAKERTOMUS

2021

**Maaseudun Työntajaliitto MTA ry
Landsbygdens Arbetsgivareförbund LAF rf**

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2021 oli Maaseudun Työnantajaliiton 76. toimintavuosi, jonka aikana liiton jäsenpalvelu ja edunvalvontatyö jatkuu suurimmalta osin entiseen tapaan, mutta uusilla toimintamalleilla COVID19 pandemian jatkuessa jo toista vuotta. Etätöihin totuttiin eikä juuri mitään tapahtumia tai kokouksia järjestetty muualla kuin sähköisten kanavien kautta. Tiivis yhteistyö jatkui eri toimijoiden kanssa, Teollisuusliiton, tuottajayhdistysten, ministeriöiden, poliitikoiden, rajavartiostolaitoksen, aluehallintoviranomaisen ja Maahanmuuttoviraston kanssa. Taloudelliset vaikutukset MTA:n toimialoihin olivat alkuvuodesta maltilliset, mutta huonon satokesän jälkeen ja kansainvälisen talouskehityksen myötä energia-, lannoite- ja polttoainekustannukset nousivat radikaalisti ja loppuvuodesta huoli tuotannonalojen pärjäämisestä kasvoi. Kaikesta huolimatta liiton jäsenpalvelu ja edunvalvontatyö jatkui entiseen tapaan, mutta työmäärä lisääntyi entisestään kesän lähestyessä, kun kausityövoiman saatavuusongelma toistui pandemiatilanteen takia. Myös työnantajien imagokysymykset johtivat eri yhteistyöhankkeisiin. MTA näkyi myös eri medioissa edellisen vuoden tapaan. Markkinointiin panostettiin myös tietoisesti tätä kautta.

MTA:n jäsenistö koostuu maaseutuelinkeinojen, puutarha-alan, viher- ja ympäristörakentamisan sekä turkistuotantoalan työnantajista. Vuoden aikana 91 työnantajaa liittyi jäseneksi ja jäsenyys päättyi 61 työnantajan osalta. Jäsenmäärä kasvoi siten 30 jäsenyydellä ollen 1 354 vuoden lopussa.

Yhteistyö MTA:n ja jäsenkuntaa edustavien toimialajärjestöjen välillä jatkui edelleen ja syventyi pandemiatilanteen takia. MTA päätti jatkaa tukeansa rekrytointiyhtiö Töitä Suomesta toiminnalle. MTA:n ja MTK:n väliseen yhteistyösopimukseen perustuva työnantaja-asioiden puhelinneuvonta jatkui MTA:n toteuttamana. MTA:n henkilöstö oli kertomusvuoden aikana mukana Kauppapuutarhaliiton, Puutarhaliiton, Viher- ja ympäristörakentajat ry:n, Hedelmän ja marjanviljelijäin Liiton, Suonenjoen marjanviljelijäinyhdistyksen, Maitoyrittäjien, Pro Agrarian, Atrian, Närpes Grönsaker, MTK:n ja SLC:n tuottajaorganisaatioiden, alojen koulujen ja yritysten tilaisuuksissa, myös uusissa tilaisuuksissa. Osa yhteistyöstä johtui keskuskauppojen työehtovaatimuksista ja sertifiointijärjestelmien käyttöönotosta, johon osallistuimme vertailemalla järjestelmiä kansalliseen lainsäädäntöön sekä työehtosopimukseen ja tästä kouluttamalla. Teimme yhdessä Teollisuusliiton kanssa kaksi opasta, kausityöoppaan ja oppaan hevosalalle. Yhteistyösopimuksen perusteella MTA osallistui EK:n työelämä-vaikuttajaryhmän toimintaan. Geopa-COPA:n jäsenenä MTA osallistui EU-tason yhteistyöhön työnantajien kesken sekä sosiaaliseen vuoropuheluun. Toimitusjohtaja jatkoi GEOPA:n johtokunnassa. Toimistojen välinen pohjoismainen yhteistyö toteutui tänä vuonna toimitusjohtajien välisellä yhteydenpidolla sähköpostitse ja etäkokouksin.

Jäsenkunnalle suunnatussa toiminnassa keskityttiin työsuhteasioita koskevaan tiedotukseen, neuvontaan ja koulutukseen. Koulutustilaisuudet olivat jäsenille maksuttomia ja järjestettiin etänä, sekä keväällä että syksyllä. Syksyllä pandemiarajoitukset hellittivät lyhyeksi ajaksi, jolloin järjestimme kaksi perinteistä Työsuhteasian päivää jäsenistölle. Extranet-jäsensivuston käyttöä ja sisältöä pyrittiin edelleen lisäämään. Lisäsimme myös jäsenmateriaalien kieliversioita. MTA osallistui pandemiatilanteen takia vuoden aikana vain yhteen näyttelytapahtumaan, muutamaan yrityskäyntiin ja Geopa-COPAN vuotuisen seminaariin Ruotsissa.

Työmarkkinaelämän mullistuminen jatkui maaliskuussa, kun Teknologiateollisuus ry jätti yhteisen työehtosopimusneuvottelupöydän siirtyen isojen metsäyhtiöiden osalta paikalliseen sopimiseen ja lisäksi uusi Teknologiateollisuuden työnantajayhdistys perustettiin työehtosopimusneuvotteluita varten. Syksyllä alkoi työnantajapuolen koordinoima liittokohtainen sopimuskierrös, jossa ei saavutettu neuvottelutuloksia vielä

tämän toimintavuoden aikana. Muutama yrityskohtainen sopimus syntyi ennen vuoden loppumista, mutta viennin määrittelemä ”yleinen linja” ei ollut vielä muodostunut, kun MTA:n ja Teollisuusliiton neuvottelut käynnistettiin joulukuussa 2021 ja saman kuukauden aikana päästiin poikkeuksellisen aikaisin neuvottelutulokseen uusista työehtosopimuksista. Tämä johtui myös siitä, että neuvottelimme optiovuodesta, eli työehtosopimusten sisällöt säilyivät vielä vuoden eteenpäin, muutama tekstimuutos koski palkanmuodostusta ja muuten sovimme vuodeksi yleiskorotukset. Poikkeuksellista oli myös se, että yleiskorotusten määrä hiukan vaihteli tuotantoalojemme välillä.

Vuoden yleiset lainsäädäntöprojektit eivät edenneet suunnitellussa ajassa, koska yhteiskunta keskittyi edelleen pandemian vaikutusten ehkäisemiseen ja siihen reagoimiseen, mutta yhteistoimintalain, perhevapaiden ja kilpailukieltosopimusten uudistaminen saatiin päätökseen.

Liiton talous kehittyi kertomusvuoden aikana odotettua paremmin, säästimme edelleen matkakustannuksissa ja tilaisuuksien järjestämisessä. Jäsenmaksukertymä kasvoi kuitenkin edelliseen vuoteen verrattuna, vaikka toteutimme 10 % jäsenmaksualennuksen pandemian takia. Liiton taloudellinen tila oli vakaalla pohjalla, mutta tulevaisuuteen suhtauduttiin edelleen varovaisuudella, kunnes pandemiatilanne olisi ohi. Liiton toimistotiloja kuitenkin pintaremontoitiin kesällä. Liiton henkilökunnan määrä (viisi henkilöä) oli ennallaan vuoden 2021 aikana, hetkellisesti 6 hengen voimin, uuden toimistovastaavan perehdytysaikana helmikuussa. Maaliskuun alussa yli 40 vuotta toimistosihteerinä toiminut Christel Wakkinen siirtyi eläkkeelle. Ikävä ja suuri kiitollisuus pitkästä työrastasta liiton palveluksessa jäi. Samalla kutsuimme ilolla Heidi Nemlanderin tervetulleeksi uusien haasteiden pariin.

Sanonta

”Tempora mutantur, nos et mutamur in illis” -> ajat muuttuvat ja me muutamme niiden mukana, on liiton toiminnan kannalta edelleen ajankohtainen.

Helsingissä maaliskuun 29. päivänä 2022

Kristel Nybondas, toimitusjohtaja

YLEINEN TALOUSKEHITYS

Kansantalous

Joulukuun 2021 ennusteessa Suomen Pankki korosti Suomen talouskasvun varjostavina tekijöinä huonontuvan koronatilanteen, tarjontahäiriöiden ja raaka-aineiden hintojen nopean nousun merkityksen. Suomen talous kasvoi 3,5 % vuonna 2021. Kasvulta odotetaan jäävän paras terä uupumaan ja inflaation kiihtyvän jo yllä mainittujen tarjonnan pullonkaulojen ja raaka-aineiden korkeiden hintojen vuoksi, minkä johdosta kasvun ennustetaan hidastuvan 2,6 %:iin vuonna 2022 (Suomen Pankki).

Suomen talous toipuu koronakuopasta erityisesti kotimaisen kysynnän vetämänä. Yksityinen kulutus kasvaa, vaikka koronapandemia ja kuluttajien ostovoimaa heikentävä inflaatio vaimentavatkin kasvua. Myös investointien kasvu piristyy ennustevuosina selvästi. Julkinen kysyntä tukee talouskasvua vielä kuluvana vuonna, ja sen jälkeen sen merkitys pienenee koronaan liittyvien toimien väistyessä (SP).

Inflaatio on kiihtynyt vuonna 2021. Kysynnän voimakas elpyminen ja samaan aikaan tarjontaketjuihin muodostuneet pullonkaulat ovat nostaneet hintoja. Myös energian hintojen nousu on ollut laaja-alaista ja voimakasta. Korkea raakaöljyn hinta on näkynyt bensiniipumpulla, ja sähkön tukkuhintojen nousu siirtynyt osittain kuluttajahintoihin. Tarjonnan pullonkaulojen vaikutukset ovat välittyneet kulutustavaroiden hintoihin syksyn 2021 aikana. Häiriöt toimitusketjuissa ja kuljetuksissa sekä raaka-aineiden ja monien väli tuotteiden hintojen nousu ovat kasvattaneet voimakkaasti myös vientiyrittäjien kustannuksia. Inflaatio kuitenkin hidastuu vuoden 2022 aikana, kun energian hintojen odotetaan laskevan ja tarjonnan pullonkaulojen hellittävän. Inflaationäkymiin liittyy edelleen merkittäviä riskejä. Raakaöljyn hinnan vaihtelut ovat olleet loppuvuonna voimakkaita, kun uutiset uudesta virusmuunnoksesta ovat lisänneet epävarmuutta markkinoilla, ja tarjontahäiriöiden pitkittyminenkin on mahdollista.

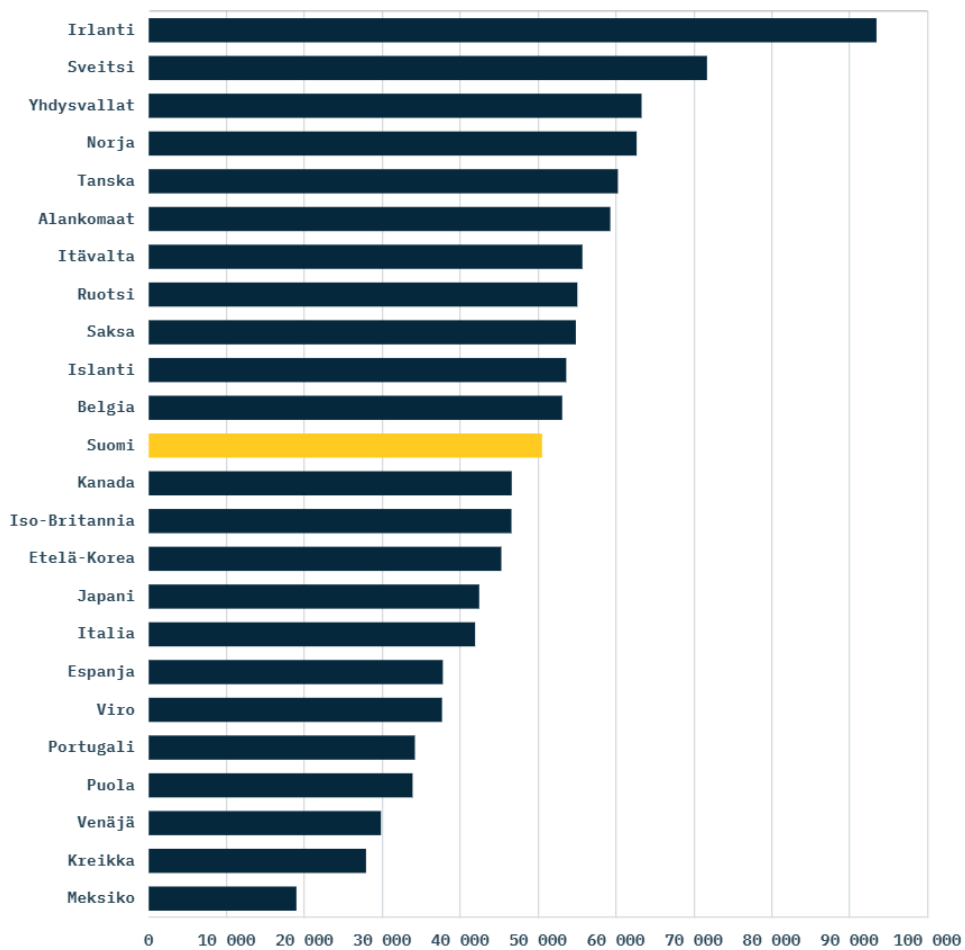
Koronakriisi on jättänyt jälkeensä entistä velkaisemman julkisen talouden. Julkisyhteisöjen alijäämä suhteessa BKT:hen kohenee kriisin aikaisista pohjalukemistaan hieman alle 3 prosenttiin vuonna 2021. Pysyvien menolisäysten vuoksi rakenteellinen alijäämä on ennustejakson lopullakin suurempi kuin ennen koronakriisiä. Vuoden 2021 lopussa julkista velkaa on yli 25 mrd. euroa enemmän ja velan suhde BKT:hen on yli 7 prosenttiyksikköä suurempi kuin ennen kriisiä. Ennustevuosina velkaa kasvattavat julkisen talouden alijäämät ja puolustusvälinehankinnat.

Talouden kehitys voi osoittautua odotettua paremmaksikin. Kotitaloudet voivat suotuisassa tapauksessa alkaa purkaa pandemian aikana kertyneitä säästöjään arvioitua enemmän. Sen tukemana yksityinen kulutus voisi kasvaa ennustettua nopeammin ja pitempään. Myös investoinnit voivat yllättää myönteisesti, sillä niille on tyypillistä voimakas vaihtelu. Jos talouden elpyminen koronakriisin aiheuttamasta taantumasta pääsee jatkumaan, investoinnit voivat kasvaa ennustettua enemmän (SP).

Tuotannon volyymi 2005–2021, trendi ja kausitasoitettu sarja (Tilastokeskus)

Bruttokansantuote henkeä kohden eräissä OECD-maissa (EK):

Lähde: OECD 22.2.2022

Työllisyys

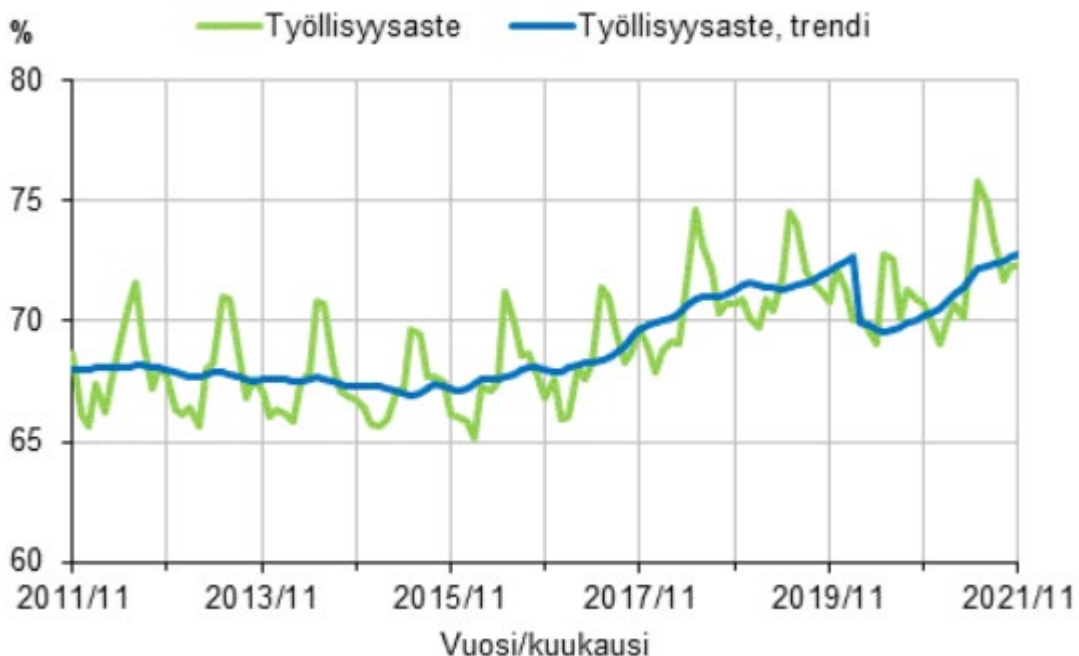
Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisten määrä nousi vuonna 2021. Työllisiä oli vuoden 2021 joulukuussa 2 595 000 (virhemarginaali $\pm 32\ 000$), mikä oli 128 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömiä oli Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan vuoden 2021 joulukuussa 187 000 (virhemarginaali $\pm 22\ 000$), mikä oli 16 000 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työllisiä miehiä oli 65 000 enemmän ja naisia 63 000 enemmän kuin vuoden 2020 joulukuussa.

Työttömyysaste eli työttömien osuus työvoimasta, oli joulukuussa 6,7 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli 7,6 prosenttia. Miesten työttömyysaste laski viime vuoden joulukuusta 1,3 prosenttiyksikköä 7,2 prosenttiin ja naisten työttömyysaste laski 0,4 prosenttiyksikköä 6,2 prosenttiin.

Avoimia työpaikkoja oli vuoden 2021 viimeisellä neljänneksellä 59 100, kun vuotta aiemmin määrä oli 33 400. Vuoden 2021 aikana avoimia työpaikkoja oli keskimäärin 58 000, kun vuonna 2020 määrä oli 43 800. Avoimien työpaikkojen määrän vuosikeskiarvo oli suurempi kuin koronapandemiaa edeltävänä vuotena 2019, jolloin niitä oli keskimäärin 50 000.

Vuonna 2021 avoimista työpaikoista 58 prosenttia oli työnantajan oman arvion mukaan vaikeasti täytettäviä, kun vuonna 2020 vastaava osuus oli 47 prosenttia. Vaikeasti täytettäviksi koettuja työpaikkoja oli määrällisesti eniten terveys- ja sosiaalipalveluiden (Q) alan toimipaikoissa.

Työllisyysaste ja työllisyysasteen trendi 2011/11–2021/11, 15–64-vuotiaat (Tilastokeskus)

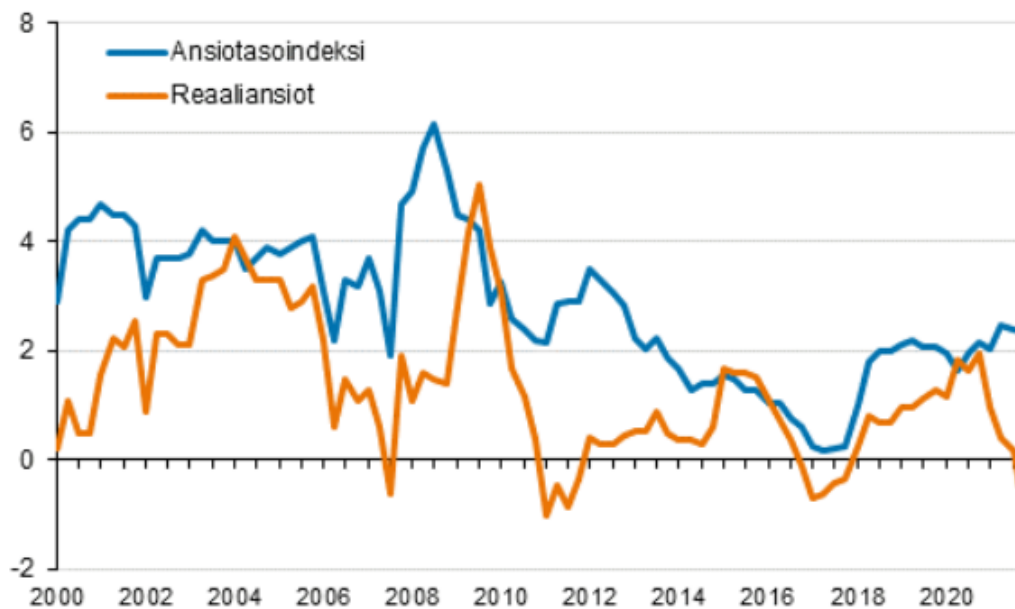

Palkat ja ansiot

Kokoikaisten palkansaajien nimellisansiot kohosivat Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 2021 loka-joulukuussa edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Vuoden 2021 keskimääräinen ansiotason nousu edellisestä vuodesta oli ennakkotietojen mukaan 2,3 prosenttia ja reaaliansioiden nousu 0,1 prosenttia.

Säännöllisen ansion indeksi kuvaa ansiotasoindeksiä paremmin pysyvää ansiomuutosta, sillä se ei huomioi tulospalkkioita eikä työehtosopimuksiin perustuvia kertaeriä. Kokoikaisten palkansaajien säännöllisen ansion indeksi nousi vuoden 2021 loka-joulukuussa 2,3 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Yksityisellä sektorilla kasvua oli 2,4 prosenttia, valtiolla 2,3 prosenttia ja kuntasektorilla 2,1 prosenttia.

Ansiotasoindeksi ja reaaliansioiden vuosimuutosprosentti 2000/1–2021/4

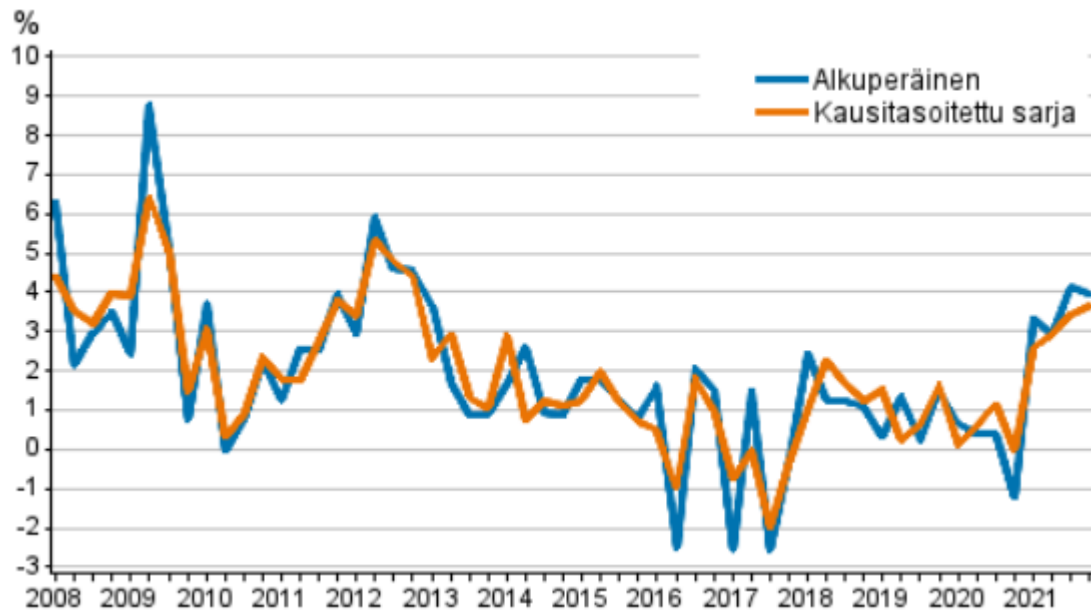

Työvoimakustannukset

Tilastokeskuksen mukaan yksityisen sektorin työvoimakustannukset nousivat vuoden 2021 loka-joulukuussa 3,9 prosenttia verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan. Kausitasoitettujen työvoimakustannukset nousivat vuoden 2021 loka-joulukuussa 3,7 prosenttia vuoden takaisesta. Vuoden 2021 neljännellä neljänneksellä työpäiviä oli 64 eli saman verran kuin vuoden 2020 vastaavana ajankohtana. Yksityisellä sektorilla työvoimakustannukset ilman kertaluonteisia palkkaeriä, kuten tulospalkkioita, nousivat 4,1 prosenttia vuoden 2021 loka-joulukuussa edellisen vuoden vastaavasta neljänneksestä.

Työvoimakustannusindeksi mittaa työvoimakustannusten muutosta tehtyä työtuntia kohti. Tehdyllä työajalla tarkoitetaan sitä työaikaa, jolloin palkansaaja on tehnyt varsinaisia työtehtäviään. Tehty työaika sisältää sunnuntai- ja ylityötunnit, muttei palkallisen vapaan tunteja, kuten vuosilomien, arkipyhien tai palkallisen sairauspoissaoloajan tunteja. (Tilastokeskus).

Työvoimakustannusten vuosimuutos yksityisellä sektorilla edellisen vuoden vastaavasta neljänneksestä (Tilastokeskus)

Inflaatio

Tilastokeskuksen laskema kuluttajahintojen vuosimuutos oli joulukuussa 3,5 prosenttia. Marraskuussa inflaatio oli 3,7 prosenttia. Inflaatiota hidasti muun muassa polttonesteiden hinnannousun taittuminen. Vuoden 2021 keskimääräinen inflaatio oli 2,2 prosenttia.

Kuluttajahintaindeksin ja yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin vuosimuutokset, tammikuu 2001 - joulukuu 2021 (Tilastokeskus)

TYÖLAINSÄÄDÄNTÖ

Vuoden 2021 aikana tuli voimaan ja valmisteltiin seuraavia työnantajien kannalta tärkeitä lakimuutoksia.

Määräaikaiset työlainsäädännön joustot olivat voimassa 1.4.2020–31.12.2020 antaen työnantajille mahdollisuuden sopeutua koronaviruksen aiheuttamiin poikkeusolosuhteisiin. Keinovalikoimaan kuuluvat mm. lomautuksiin, koeaikapurkuun ja yhteistoimintaneuvotteluihin liittyvät väliaikaiset muutokset. Näistä kuitenkin luovuttiin vuoden 2021 alusta.

Kilpailukieltosopimuslainsäädäntöä uudistettiin viimein. Työsopimukseen voidaan sopia kilpailukieltotehdosta työsuhteen päättymisen jälkeiselle ajalle. Työnantajan velvollisuus maksaa korvausta työntekijälle kilpailukieltorajoituksesta koskee jatkossa kaikkia kilpailukieltosopimuksia riippumatta niiden kestosta.

Perhevapaaudistus hyväksyttiin joulukuussa 2021 ja astuu voimaan elokuussa 2022. Perhevapaaudistuksen tavoitteena on perhevapaiden tasaisempi jakautuminen, mikä ennen kaikkea tarkoittaisi, että isät käyttäisivät oikeuttaan perhevapaisiin nykyistä enemmän. Uudistuksella toteutetaan myös ne muutostarpeet, jotka johtuvat EU:n työelämän tasapaino -direktiivistä. Muutoksilla pyritään edistämään miesten ja naisten tasa-arvoa työelämässä sekä helpottamaan työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista.

Yhteistoimintalaki uudistettiin kokonaisuudessaan ja uusi laki astuu voimaan 1.1.2022. Uudistuksen tarkoituksena on kehittää työpaikoille toimintakulttuuria, jossa työnantaja ja henkilöstö toimitsevat yhteistyön hengessä toistensa oikeuksia ja velvollisuuksia kunnioittaen ja ottamalla samalla huomioon sekä yrityksen tai toimipaikan että työntekijöiden edut. Lailla kehitetään henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia yrityksen päätöksenteossa silloin kun se koskee heidän työtään, työolojaan ja asemaansa yrityksessä. Lailla turvataan myös riittävä ja oikea-aikainen tiedonkulku työnantajan ja henkilöstön välillä.

Työehtodirektiivin täytäntöönpano ja nollatuntisopimukset

Ns. työehtodirektiivin tarkoituksena on parantaa etenkin epävarmemmissa työsuhteissa työskentelevien asemaa edistämällä turvatumia ja ennakoitavampia työehtoja. Direktiivin säännökset koskevat muun muassa työnantajan velvollisuutta antaa työsuhdetta koskevia tietoja työntekijälle, koeaikaa, kilpailevan toiminnan kieltoa sekä vaihtelevan työajan sopimuksia (nollatuntisopimukset). Lisäksi direktiivissä on työntekijän oikeussuojaa koskevia säännöksiä.

Hallituksen esityksen valmistelu, työehtosopimusten rajariitojen ratkaisumekanismiin liittyvät kysymykset -työryhmä

Tarkoituksena on kartoittaa työehtosopimukseen liittyviä rajariitoja ja niiden syitä sekä selvittää työriitojen sovittelujärjestelmää. Sen on laadittava esityksensä hallituksen esityksen muotoon. Selvitystyön tarkoituksena oli kartoittaa työehtosopimukseen liittyviä rajariitoja ja niiden syitä. Sen tarkoituksena oli myös esittää keinoja ja mekanismeja, joilla riitojen ratkaisemista voidaan helpottaa, rajariitoihin liittyviä työrauhahäiriöitä ehkäistä ja joilla esille tuleviin riitoihin voidaan löytää työmarkkinoiden toimivuutta edistävät ratkaisut.

Whistleblower-direktiivin täytäntöönpano

Uuden lainsäädännön tarkoituksena on varmistaa, että henkilö, joka työnsä yhteydessä havaitsee tai epäilee yleisen edun vastaista toimintaa erikseen määritellyillä EU:n tai

kansallisen oikeuden aloilla, voi ilmoittaa asiasta turvallisesti. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2022.

TYÖMARKKINATAPAHTUMIA

Valtakunnansovittelijana jatkoi Vuokko Piekkala.

Valtakunnansovittelijan toimistolla sovittiin vuonna 2021 16 työriitaa.

Liittokohtaiset neuvottelut 2021

Teknologiateollisuus ry lopetti maaliskuussa valtakunnallisten työehtosopimusten neuvottelemisen siirtyen isojen metsäyhtiöiden osalta paikalliseen sopimiseen. Samalla perustettiin uusi yhdistys yrityksille vastaamaan liiton sopimista työehtosopimuksista jatkossa. Syksyllä alkoi työnantajapuolen koordinoima liittokohtainen sopimuskierrös, jossa ei saavutettu neuvottelutuloksia vielä tämän toimintavuoden aikana. Muutama yrityskohtainen sopimus syntyi ennen vuoden loppumista, mutta viennin määrittelemä ”yleinen linja” ei ollut vielä muodostunut, kun MTA:n ja Teollisuusliiton neuvottelut käynnistettiin joulukuussa 2021. Suurin kiista oli palkankorotustaso pandemia-ajan epävarmuuden takia, eli kaikkien alojen osapuolet olivat esityksissään kaukana toisistaan.

MTA – Teollisuusliitto neuvottelut

MTA:n ja Teollisuusliiton väliset palkkaoptio-neuvottelut käynnistettiin 14.12.2021 ja päästiin poikkeuksellisen aikaisin neuvottelutulokseen uusista työehtosopimuksista 20.12.2021. Tämä johtui myös siitä, että neuvottelimme optiovuodesta, eli valtaosa työehtosopimusten sisällöstä säilyy vielä vuoden eteenpäin 31.1.2023 asti. Tekstimuutoksia työstettiin ensin työryhmässä toimistojen välillä ja ne koskivat palkanmuodostusta. Muuten sovimme vuodeksi yleiskorotukset, jonka taso on 1,7 % maaseutuelinkeinoissa, puutarha ja turkistuotantoalalla, viher- ja ympäristörakentamisalan yleiskorotus on 1,8 % alkaen helmikuussa 2022. Myös taulukkopalkoissa toteutettiin em. prosenttien mukaiset tarkistukset. Poikkeuksellista oli myös se, että yleiskorotusten määrä hiukan vaihteli tuotantoalojemme välillä. Julkistimme yleiskorotusten tason tammikuussa 2022 vientiteollisuuden yleisen linjan muodustuttua joko 1,8 % tai 2 % yleiskorotuksella ja yhdeksi vuodeksi eteenpäin.

Uusina asioina työehtosopimukseen tuli tarkemmat määräykset vaativuusryhmittelystä, ammattitaitolisästä ja urakkapalkasta. Neuvotteluissa myös sovittiin tes-tekstien selkeyttämisen ja uudelleen järjestämisen työryhmän työn jatkumisesta sopimuskauden aikana.

JÄSENKUNTA

Viiden viimeisen vuoden aikana jäsenmäärä on muuttunut seuraavasti (jäsenmäärä vuoden lopussa):

	2017	2018	2019	2020	2021
Maaseutuelinkeinot	890	916	924	935	954
Puutarha-ala					
Kauppapuutarhat	243	235	236	224	224
Taimitarhat	31	30	30	30	29
	274	265	266	254	253
Viherrakennusala					
Viherranekkusyritykset	77	75	65	63	66
Turkistuotantoala					
Turkistilat	51	53	50	48	42
Rehukeskukset	11	11	11	11	10
	62	64	61	59	52
Muut alat					
Metsäala	5	5	5	7	7
Yhteensä	1308	1325	1321	1318	1354

MTA:n jäsenyönantajien palveluksessa olevien työntekijöiden määrä oli vuoden 2021 aikana seuraava:

	Vakituiset työntekijät	Määräaikaiset työntekijät	Yhteensä	
Maaseutuelinkeinot	2009	6453	8462	+ 2064
Kauppapuutarhat	1866	2059	3925	- 50
Taimitarhat	113	262	375	- 33
Viherranekkusyritykset	385	502	887	+ 118
Turkistilat	108	272	380	- 241
Rehukeskukset	100	40	140	- 59
Muut	6	35	41	+ 25
Yhteensä	4587	9623	14210	
Muutos	+ 383	+ 1420	+ 1803	

Oppilaitosten palvelusopimuksen piirissä oli 21 maatalous- ja puutarhaoppilaitosta kertomusvuonna. Palvelusopimus sisältää oppilaitosten harjoitteluvalvojen käyttöön laaditun yhteenvedon työehtosopimus-määräyksistä, luennointiavun ja muiden neuvonapalvelujen antaminen samalla tavoin kuin jäsenille. Palvelusopimuksen vuosimaksu oli 110 euroa.

HALLINTO JA TOIMISTO

HALLITUS

Vuonna 2021 hallituksen kokoonpano oli seuraava:

Puheenjohtaja: toimitusjohtaja Pasi Hakkarainen, Ansari-Yhtymä Oy, Luumäki (puutarha-ala)

Varapuheenjohtaja: Maanviljelijä Anssi Laamanen, (maaseutuelinkeinot), Juvan Muumaa, Juva (maaseutuelinkeinot)

varajäsen: maanviljelijä Hanna-Mari Mähönen, Koivurannan tila, Tuovilanlahti

Maaseutuelinkeinot:

Tilanhoitaja Mikael Jensen, Söderlångvik gård, Kemiönsaari

varajäsen: maanviljelijä Aarne Schildt, Bosgård Oy, Porvoo

Maanviljelijä Timo Heikkilä, Heikkilän tila, Rusko

varajäsen: maatilayrittäjä Noora Räsänen, Kolarinpellon marjatila, Kurjala

Maanviljelijä Riku-Sippo Uotila, Naistenlinna Oy, Kangasala

varajäsen: toimitusjohtaja Juuso Hulmi, Agrikumppanit Oy, Alastaro

Puutarha-ala:

Toimitusjohtaja Juha Oksanen, Oksasen puutarha Oy, Turku

varajäsen: Talouspäällikkö Jenni Rantanen, Huiskulan Puutarha Oy, Turku

Toimitusjohtaja Tomi Tahvonen, Puutarha Tahvoset Oy, Raasepori

varajäsen: toimitusjohtaja Inari Jansson, Harviala Oy, Harviala

Viher- ja ympäristörakentamisala:

Toimitusjohtaja Mikko Jaakkola, Viherrakenne Jaakkola Oy, Forssa

varajäsen: toimitusjohtaja Timo Hyvönen, Viherpalvelut Hyvönen Oy, lahti

Turkistuotantoala:

Toimitusjohtaja Lasse Paavola, E-P:n Minkinrehu Oy, Seinäjoki

varajäsen: toimitusjohtaja Peter Björkskog, Oy Nyko Ab, Nykarleby

Hallitus kokoontui vuonna 2021 kahdeksan kertaa etänä. Hallitus käsitteli kokouksissaan sille sääntöjen mukaan kuuluvat sekä muut ajankohtaiset asiat.

Hallituksen työvaliokunta:

Pasi Hakkarainen, Anssi Laamanen, Tomi Tahvonen, Mikko Jaakkola ja Kristel Nybondas.

Vaalivaliokunta:

Pasi Hakkarainen, Kristel Nybondas sekä syyskokouksen valitsemina toimitusjohtaja Olavi Järvenpää (viher- ja ympäristörakentamisala) ja maanviljelijä Henrik Jensen (maaseutuelinkeinot).

TILINTARKASTAJAT

KPMG Oy: Tilintarkastaja Miika-Matias Kiminki, KHT

Varatilintarkastaja KPMG Oy:n tarvittaessa nimeämä henkilö.

TYÖEHTOSOPIMUSVALIOKUNNAT

Työehtosopimusaloittain muodostettuihin valiokuntiin kuuluivat vuonna 2021 seuraavat henkilöt:

Maaseutuelinkeinojen valiokunta:

Niels Borup	Hanna-Mari Mähönen
Timo Heikkilä puh.joht.	Aarne Schildt
Juuso Hulmi	Noora Räsänen
Mikael Jensen	Riku-Sippo Uotila
Anssi Laamanen	

Puutarha-alan valiokunta:

Albert Grotenfelt	Jenni Rantanen
Pasi Hakkarainen, puh.joht.	Tomi Suominen
Juha Oksanen	Tomi Tahvonen

Viher- ja ympäristörakentamisan valiokunta:

Timo Hyvönen	Anssi Koskela
Mikko Jaakkola, puh.joht.	Esa Lahtinen
Olavi Järvenpää	

Turkistuotantoalan valiokunta:

Peter Björkskog	Lasse Paavola puh.joht.
Jorma Kauppila	Esa Rantakangas
Marko Meriläinen	

Sopimusalojen valiokuntien työskentelyyn osallistuvat lisäksi liiton toimitusjohtaja ja asiantuntijat.

TOIMIHENKILÖT

Toimiston henkilökunta vuoden 2021 lopussa:

Toimitusjohtaja Kristel Nybondas, OTM (4.10.2010 – 30.9.2019 asiantuntija, 1.10.2019 - toimitusjohtaja)

Asiantuntija Minna Marttila, OTM (6.6.2019 -)

Asiantuntija Manuela Tallberg-Nygård, FT, MMM, agronomi (1.10.2019 -)

Toimistosiihteri Christel Wakkinen, yo-merkonomi (12.2.1979 – 28.2.2021)

Heidi Nemlander, tradenomi (1.2.2021 -)

Jonna Turunen, siivoja (1.12.2009 -)

Toiminnanjohtaja Kari Immonen (Yksityismetsätalouden Työnantajat ry:ssä 2.5.1991 lähtien) on osallistunut MTA:n jäsenten metsäalan työehtosopimusta koskevan neuvonnan ja tiedotuksen hoitamiseen järjestöjen väliseen yhteistyösopimukseen perustuen.

LIITON EDUSTUKSET

Työnantajaorganisaatioiden yhteiset toimitielimet

EK:n työelämä vaikuttajaryhmässä työehtosopimusneuvottelukierroksen aikana:
toimitusjohtaja Kristel Nybondas

Metsäalan työehtosopimusneuvottelukunta: toimitusjohtaja Kristel Nybondas

Julkisten viranomaisten toimesta nimetyt toimielimet

Työsuojelurahaston valtuusto (STM): toimitusjohtaja Tomi Tahvonen, toimitusjohtaja Kristel Nybondas (varajäsen)

Työtuomioistuin (OM): toimitusjohtaja Kristel Nybondas (varajäsen)

Opetushallitus- osaamisen ennakointifoorumi (luonnonvarat, elintarviketuotanto ja ympäristö): varatoimitusjohtaja Henrik Bos

Opetushallitus- työelämätoimikunta: maanviljelijä Anssi Laamanen

Muut organisaatiot ja toimielimet

Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen asiakkaiden neuvottelukunta: toimitusjohtaja Pasi Hakkarainen, toimitusjohtaja Olavi Järvenpää

Maatalousalan turvallisuustyön työalatoimikunta (Työturvallisuuskeskus): puutarhayrittäjä Marit Strömberg, toimitusjohtaja Kristel Nybondas, asiantuntija Minna Marttila

Töitä Suomesta Oy:n Advisory board: toimitusjohtaja Kristel Nybondas

Kansainväliset toimielimet

EU-maiden maataloustyönantajajärjestöjen ryhmä, Geopa/Copa:

toimitusjohtaja Kristel Nybondas (johtokunnan jäsen)

Maatalouden palkansaajien sosiaalisia kysymyksiä käsittelevä sosiaalialogikomitea Geopa - Effat:

Yleiskokous ja työryhmät: toimitusjohtaja Kristel Nybondas ja puheenjohtaja Pasi Hakkarainen

LIITON TALOUS

Liiton talous perustui kertomusvuonna jäsenmaksutuloihin. Syyskokouksen vahvistama jäsenmaksu oli edelleen 0,52 % työntekijöille edellisenä vuonna maksetusta palkkasummasta sekä 0,26 % vuokratyövoimasta maksetusta kustannuksesta. Yli 168.188 euroa ylittävästä palkkasummasta jäsenmaksu on 0,44 %. Vähimmäisjäsenmaksu oli 95 euroa vuodessa. Enimmäisjäsenmaksu oli vahvistettu 5.046 euroksi. Tänä vuonna annettiin 10 % alennus jäsenmaksuun pandemian takia.

Kauppapuutarhaliitto ry, Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ja Taimistoviljelijät ry ovat yhteistyösopimukseen perustuen maksaneet yhteisjäsenmaksut, joilla on alennettu kyseisellä toimialalla sovellettavaa jäsenmaksuprosenttia sekä määrätyn palkkasumman alapuolelle jääneet työnantajat kokonaan vapautettu MTA:n jäsenmaksusta. Järjestely koskee niitä MTA:n jäsenyönantajia, jotka ovat myös edellä mainittujen liittojen jäseniä.

Vuonna 2021 jäsenmaksuja kertyi seuraavasti (euroa):

• maaseutuelinkeinot	347.370	+ 6,2 %
• kauppapuutarhat	216.089	+ 3,1 %
• taimitarhat	21.594	- 12,2 %
• viheraluerakentajat	62.137	+ 8,7%
• turkistilat	27.898	- 14,0 %
• rehukeskukset	15.863	- 29,7 %
• muut jäsenmaksut	4.408	13,1%

Yhteensä	695.359	+ 2,7 %
----------	---------	---------

Edelliseen vuoteen verrattuna jäsenmaksutulot kasvoivat 2,7 prosenttia vaikka annettiin 10 % alennus jäsenmaksuihin. Tilinpäätöksen tulos vuodelta 2021 muodostui selkeästi ylijäämäiseksi johtuen toteutuneiden palkkasummien budjetoitua paremmasta kehityksestä, säästöistä matka-, kokous ja koulutuskustannuksissa ja hallituksen sijoituspäätöksistä.

TOIMITILAT

Liiton toimisto on sijainnut vuonna 1977 ostetussa huoneistossa os. Annankatu 31- 33 C 48, 00100 Helsinki.

YHTEISTYÖSOPIMUKSET

MTA on solminut yhteistoimintasopimuksia jäsenkuntaa edustavien toimialajärjestöjen sekä muiden tahojen kanssa. Toimialajärjestöjen ja MTA:n välisellä yhteistyöllä pyritään edistämään kyseisten toimialojen työnantajien järjestäytymistä. MTA:n voimassa olevat yhteistoimintasopimukset:

Yhteistoimintasopimus Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liiton kanssa alan työmarkkina-asioiden hoidosta vuodelta 1973.

Sopimus metsäalan työmarkkina-asioiden hoitamisesta Yksityismetsätalouden Työnantajat ry:n kanssa vuodelta 1975.

MTA:n ja Hedelmän- ja Marjanviljelijäin Liiton (HML) välillä 1990 solmittu yhteistoimintasopimus, jonka perusteella HML:n jäsenet ovat kausityövoimaa koskevien työsuhteiden osalta MTA:n neuvonnan piirissä.

Yhteistyösopimus Tilastokeskuksen kanssa maatalousalojen palkkatilastoinnista uudistettiin vuonna 2015 siten, että Tilastokeskuksen aloitteesta maatalousalojen palkkatilastointi on siirtynyt Tilastokeskuksen otantakyselyksi ja MTA:n suorittama tiedustelu on päättynyt.

Yhteistoimintasopimus työmarkkina-asioissa Kauppapuutarhaliiton kanssa vuodelta 2001.

Yhteistoimintasopimus työmarkkina-asioissa Taimistoviljelijät ry:n kanssa vuodelta 2001.

MTA:n ja MTK:n välinen työmarkkina-asioita koskeva yhteistyösopimus vuodelta 2004, jonka perusteella MTK:n jäsenillä on mahdollisuus päästä neuvontapalvelun piiriin.

Elinkeinoelämän keskusliiton ja MTA:n välinen yhteistyösopimus vuodelta 2005. Sopimuksen tarkennuksen perusteella vuonna 2021 MTA:n edustaja osallistuu EK:n työelämä-vaikuttajaryhmään työehtosopimusneuvottelukierrosten aikana työnantajien koordinoinnin takia.

Työmarkkina-asioita koskeva yhteistyösopimus SLC:n kanssa vuodelta 2011.

Yhteistyösopimus Suonenjoen seudun marjanviljelijäyhdistyksen kanssa vuodelta 2014.

Yhteistyösopimus Viher- ja ympäristörakentajat VYRA ry:n kanssa uudistettuna vuodelta 2014.

LIITOKOKOUKSET

Kevätkokous pidettiin 22. huhtikuuta etäkokouksena Microsoft Teams-ohjelmiston välityksellä. Säätömääräisinä asioina kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2020 tilinpäätös ja päätettiin vastuuvapauden myöntämisestä.

Syyskokous pidettiin 14. joulukuuta Teams-kokouksena. Syyskokous hyväksyi talousarvioehdotuksen vuodelle 2022 ja vahvisti jäsenmaksut, hallituksen jäsenten kokouspalkkiot ja tilintarkastajien palkkiot sekä valitsi tilintarkastajat seuraavalle vuodelle. Syyskokouksessa hallituksen puheenjohtajaksi valittiin toimitusjohtaja Pasi Hakkarainen. Syyskokous valitsi myös hallituksen jäsenet ja varajäsenet vuosille 2022 – 2023 erovuoroisten tilalle.

TYÖSUHDEASIOITA KOSKEVA NEUVONTAPALVELU

Työehtosopimusten ja työläinsäädännön muutoksista ja ajankohtaisista aiheista on tiedotettu sopimusaloittain jäsenkirjein. Vastaava informaatio on lähetetty myös ruotsinkielisenä. Extranet-jäsensivujen käyttöä on markkinoitu jäsenille ja suurin osa jäsenkunnasta on extranetin piirissä. Jäsensivuilla kaikki tiedotemateriaali ja työsuhteasiain lomakkeet ovat sähköisessä muodossa ja vapaasti tulostettavissa. Kieliversioita on lisätty.

Yrityskohtaisia erimielisyys- ja tulkinta-asioita käsiteltiin yhdessä ammattiliittojen, työsuojeluviranomaisten ja asianajotoimistojen kanssa. Tyypillisimpiä erimielisyyden aiheita olivat työsuhteen päättymistilanteet, urakkapalkka, ylityökorvaukset, muut palkkasaatavat ja työaikakäytökset.

KOULUTUSTOIMINTA

Jäsenille tarjottiin ilmaisia koulutuspäiviä Teams-yhteyksin ja paikan päällä Hämeenlinnassa ja Vaasassa, eli yhteensä 8 tilaisuutta. Osallistujia oli yhteensä 143 henkilöä. Liiton toimihenkilöt ovat kertomusvuoden aikana luennoineet eri sopimusaloilla toimivien järjestöjen tilaisuuksissa, kuten ProAgrian, MTK:n ja SLC:n tuottajaliittojen järjestämällä maaseutuyrittäjien kursseilla, Puutarhaliiton, Hippoksen, HML:n, SSMY:n, FIFUR:n ja VYRA:n seminaareissa, Teollisuusliiton luottamusmiesskursilla, Geopa-COPA:n seminaarissa sekä oppilaitosten harjoittelua ja työssäoppimista koskevissa tilaisuuksissa.

sekä yrittäjäkoulutusta tarjoavien oppilaitosten tilaisuuksissa. Koulutettiin myös työsuojeluviranomaisten tarkastajia työehtosopimusten palkkaustulkinnoista.

JÄSENYYYDET

Liitto kuului 2021 jäsenenä seuraaviin organisaatioihin:

- Geopa/Copa
- Helsingin Kauppakamari
- Kotimaiset Kasvikset ry
- Maitoyrittäjät ry
- Suomen Maaseutumatkailuyrittäjät ry
- Svenska Lantbrukssällskapens Förbund
- Työtehoseura

NÄYTTELYIHIN OSALLISTUMINEN

MTA osallistui vuonna 2021 kahteen näyttelytapahtumaan:

- Piha & Puisto näyttely elokuussa Espoossa
- Lepaa 2020 elokuussa digitaalisest

MTA:n näyttelyosastolla esitellään liiton toimintaa ja markkinoidaan jäsenyyttä. Samalla on myös mahdollisuus henkilökohtaiseen tapaamiseen liiton nykyisten jäsenten kanssa.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Pohjoismainen yhteistyö

Asiantuntija Manuela Tallberg-Nygård ja toimitusjohtaja Kristel Nybondas osallistuvat kokouksiin. Tänä vuonna kokous Tukholmassa peruttiin toistamiseen pandemian takia. Toimitusjohtaja piti kolme Teams-kokousta syksyllä Ruotsin kanssa ja muiden kanssa oltiin sähköpostilla yhteydessä. Muut pohjoismaiset yhteistyökumppanit ovat Mejeribrugets Arbejdsgiverforening (MA), Gartneri-, Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere GLS-A Tanskasta, Gröna Arbetsgivare Ruotsista sekä NHO Mat og Drikke Norjasta.

EU-tason yhteistyö (Geopa ja sosiaalinen vuoropuhelu)

Vuoden 2021 aikana työnantaja- ja työntekijäosapuolen välisissä kokouksissa käsiteltiin mm. komission käynnistämää pimeän työn foorumia (Undeclared Work Platform), lähetettyjä työntekijöitä ja EU:n maatalouspolitiikan vaikutuksia työllisyyteen ja pandemian vaikutuksia Euroopassa. Geopan puitteissa keskusteltiin monista työnantajiin vaikuttavista direktiivihankkeista (mm. työsuhteen ehtojen todentamisdirektiivi ja sosiaalisten oikeuksien pilari, palkka-avoimuus- ja vähimmäispalkkahankkeista). Geopa sai 2021 päätökseen hankkeen työvoiman osaamisen ja saatavuuden parantamiseksi Euroopassa ja seminaari pidettiin lokakuussa Malmössa, Ruotsi. Geopa myös vahvasti lausui ja lobbasi työvoiman liikkuvuuden ja kausityövoiman liikkuvuuden puolesta ympäri Eurooppaa pandemian

aikana. Työvoiman saatavuusongelma oli edelleen Euroopassa yhteinen ongelma. Geopan puheenjohtajana toimi 2021 Joseph Lechner Ranskasta. Toimitusjohtaja Kristel Nybondas aloitti johtokunnan jäsenenä. Geopan johtokunnassa ovat lisäksi edustajat Espanjasta, Itävallasta, Ruotsista ja Tsekistä. Geopa osallistuu myös European Employers Networkin yhteistyöhön ja Business Europeanin yhteistyöhön.

TULEVA KEHITYS

MTA:n strategia

Missio

MTA tukee työnantajana toimimista maaseutu-, puutarha-, viherrakennus- ja turkistuotantoaloilla, joilla kasvien, eläinten ja muiden biologisten organismien hyödyntäminen asettaa erityisvaatimuksia työnantajatoiminnalle ja työehdoille.

Visio

MTA on asiantunteva, hyödyllinen ja aikaansa seuraava työmarkkinoiden toimija, johon työnantajat haluavat järjestäytyä.

Liittokohtaisiin neuvotteluihin perustuvat **työehtosopimukset** ovat MTA:n osalta voimassa 31.1.2023 asti.

MTA:n ja Teollisuusliiton uusia työehtosopimuksia koskevat neuvottelut käynnistyvät seuraavan kerran loppuvuodesta 2022. Yleisenä lähtökohtana työnantajapuolella on liittokohtaisten sopimusten uudistaminen vientiteollisuuden toimiessa päänavaajana. MTA:n neuvottelupöydässä oli tänä vuonna lähinnä palkan muodostus sekä yleiskorotukset. Seuraavalla neuvottelukierroksella työehtosopimusten sisällöt käydään läpi kokonaisuudessaan ja työehtosopimusten selkeyttämisryhmä jatkaa työtään jo ennen sitä.

MTA jatkoi tänä vuonna myös yhteistyötä rekrytointiyhtiö Töitä Suomesta Oy:n kanssa, koska työvoiman saatavuusongelma ei johdu pelkästään pandemiasta vaan vaatii pitkäjänteisyyttä. Ulkomaisten työntekijöiden välittäjäongelma nousi rekrytoinnissa ajankohtaiseksi ja tästä alkoi uudenlainen yhteistyö viranomaisiin ja ministeriöihin. Yhteistyö jatkuu erilaisissa työryhmissä. Työnantajien imagon ja ongelmien tunnistamisen ja koulutuksen kannalta on tärkeää osallistua näihin projekteihin ja tuleviin lakihankkeisiin.

Osallistumme eri tuottajaryhmien omiin hankkeisiin myös kouluttajina.

Työlainsäädännössä saatiin yhteistoimintalakia, perhevapaita ja kilpailukieltosopimuksia uudistettua ja lakimuutokset astuvat voimaan vuoden 2022 aikana. Kausityölaki, joka astui voimaan 1.1.2018 saa edelleen paljon kritiikkiä, vaikka sitä muutettiin toukokuussa 2021. Lobbaus poliittisiin päättäjiin yhdessä mm. Hedelmän- ja Marjanviljelijöiden sekä Suonenjoen Marjanviljelijäyhdistyksen kanssa jatkui edelleen ja tiivistyi entisestään. Tämä prosessi jatkuu eli myös vuoden 2022 työvoiman saatavuus on taattava. Monet muutkin lakihankkeet, joita ylempänä on lueteltu, kaipaavat seuraamista.

Jäsenille työnantaja-asioita koskevan **palvelun** tarve on kasvanut. Muutokset lainsäädännössä ja työehtosopimuksissa ja niiden oikea soveltaminen edellyttää käytännössä omasta työnantajaliitosta saatavia neuvonta-, tiedotus- ja koulutuspalveluja. Toimialoille syntyy uusia työnantajayrityksiä, vaikka yritysten kokonaismäärä alasta riippumatta supistuu tai pysyy ennallaan. Ulkomaisen työvoiman lisääntyvä käyttö ja sitä

koskevat säännökset luovat tarvetta työnantajaliitosta saatavalle informaatiolle. Uudistimme esim. marja- ja hedelmänviljelijöiden työsopimuslomaketta ja teimme siihen uuden liitteen, sekä kehitämme edelleen laskentaohjelman urakkapalkan hinnoittelun oikeellisuuden todentamiselle. Aiomme jatkossa myös työnantajien pyynnöstä lisätä materiaalien kieliversioita. Extranetin kautta tapahtuva jäsentiedotusta pyritään saamaan entistä kattavammaksi ja tuotamme yhä enemmän materiaaleja myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Vuonna 2021 tuotimme kausityöoppaan yhdessä Teollisuusliiton, HML:n ja SSMY:n kanssa sekä hevososalalle oman oppaan.

Jäsenkoulutusta tarjotaan ilmaisina tilaisuuksina. Työsuhdeasioiden päiviä järjestetään sekä keväällä että syksyllä. Ruotsinkielistä koulutustarjontaa ja

-materiaalia lisätään. Palkan muodostus ja urakkapalkka, sekä työaikajärjestelyt, että muut esimiestoimintaan liittyvät aiheet ovat keskeisiä teemoja vuoden 2022 aikana. Koulutuspalveluja ostetaan tarvittaessa muilta asiantuntijoilta. Koulutusta toteutetaan myös yhteistyössä toimialajärjestöjen ja viranomaisten kanssa.

MTA:n **taloudelliset resurssit** perustuvat jäsenmaksutuloihin. Jäsenkunnan kasvattaminen ja uusien toimialojen kartoittaminen sisältyy kaikkeen työnantajaliiton toimintaan. Kaikilla nykyisillä jäsenoimialoilla on kasvupotentiaalia järjestäytymisastetta nostamalla. MTA:n markkinointiin on varauduttu myös talousarviossa. MTA:n ja sen jäsenkunnan piirissä toimivien toimialajärjestöjen välistä yhteistyötä pyritään lisäämään ja tiivistämään. Myös työnantajapuolen sisäistä yhteistyötä ylläpidetään.

Strategian mukaisesti toimiva edunvalvonta ja hyvä jäsenpalvelu perustuvat liiton hallinnon, toimivan johdon sekä henkilöstön tehokkaaseen työskentelyyn sekä hyvään keskinäiseen yhteistyöhön.

Helsingissä 6. päivänä maaliskuuta 2022

HALLITUS